

15/09/2016

L'educació per a la ciutadania i la identitat

Els debats sobre identitat i ciutadania a Catalunya i Anglaterra tenen molts aspectes en comú. Un estudi coordinat per Antoni Santisteban ha comparat la percepció que els estudiants de secundària catalans i anglesos tenen sobre aquests conceptes. La recerca suggereix que les reformes curriculars no semblen contribuir a models més inclusius d'educació per a la ciutadania.

En aquest article, comparem com alumnes de secundària catalans i anglesos entenen la relació entre els conceptes de “ciutadania” i “identitat”. En la nostra recerca, entenem que el concepte ciutadania pot estar vinculat a un estatus legal o a una identitat subjectiva.

La relació entre ambdós conceptes és especialment rellevant a Catalunya i a Anglaterra. En tots dos casos, els debats sobre identitat i ciutadania inclouen referències a la diversitat demogràfica actual, però també a les complexes històries nacionals i a les relacions amb altres dins i fora del marc estatal (per exemple Escòcia, Castella o el rol de la UE). També en ambdós casos, els debats sobre identitat i ciutadania han estat més presents que mai a la premsa i arreu. Al mateix temps, l'educació per a la ciutadania com a assignatura del currículum i com a finalitat educativa també ha estat a l'agenda política dels dos països.

En aquest context, vam decidir investigar com l'alumnat anglès i català s'identificava com a ciutadans. Vam recollir dades mitjançant qüestionaris i entrevistes a un total de 583 alumnes de secundària de 9 centres reconeguts pel seu èmfasis en educació per a la ciutadania. No intentàvem obtenir una mostra representativa, sinó comprendre com i perquè l'alumnat s'identificava amb determinades formes de ciutadania. En els nostres

resultats, vam identificar algunes grans diferències entre tots dos grups d'alumnes.

En primer lloc, l'alumnat català s'identifica amb un menor nombre d'identitats que l'anglès. Mentre que els estudiants anglesos sovint s'identifiquen amb comunitats religioses, locals, amb el seu gènere o amb els seus grups d'amics, els alumnes catalans tendeixen a identificar-se amb grups polítics (per exemple independentistes) i amb els joves.

En segon lloc, mentre que l'alumnat anglès relaciona la ciutadania amb una identitat subjectiva, l'alumnat català entén la ciutadania com un estatus legal assignat per una entitat externa. També vam identificar algunes similituds entre els dos grups. Ni l'alumnat català ni l'anglès sembla identificar-se de manera clara amb la identitat europea o global.

Des del nostre punt de vista, és necessari continuar investigant com la dimensió europea i global pot incorporar-se a l'educació per a la ciutadania, dins i fora de l'escola. En aquest sentit, no creiem que les reformes curriculars d'Anglaterra o Espanya estiguin contribuint a models més inclusius d'educació per a la ciutadania.

Antoni Santisteban

Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura i de les Ciències Socials
antoni.santisteban@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)